

Devarim 11:22

*Because if you rigorously keep all this mitzvah,
which I am commanding you to do it,
to love Hashem your G-d,
to go in all His ways,
and to cleave to Him*

כִּי אִם־שָׁמַר תִּשְׁמְרוּן אֶת־כָּל־הַמִּצְוָה הַזֹּאת
אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹתָהּ
לְאַהֲבָה אֶת־יְקוּוָה אֱלֹהֵיכֶם
לְלַכֵּת בְּכָל־דַּרְכָיו
וּלְדַבְּקָהּ־בּוֹ:

ROSH Nedarim

“Do things *leshem paalam*” = for the name of the Holy Blessed One Who made all for His sake,
“and speak in them *lishmah*” = all your speech and conversation in words of Torah should be for the sake of the Torah, for example to know and understand and add takeaways and *pilpul* . . .

“עשה דברים לשם פעלים” = לשמו של הקדוש ברוך הוא שפעל הכל למענהו
“ודבר בהן לשמן” = כל דבורך ומשאך בדברי תורה יהיה לשם התורה, כגון לידע ולהבין ולהוסיף לקח ופלפול.

RABBI NORMAN LAMM z”l

“The study of Torah or its own sake” was the 18th century Rav Chaim Volozhin’s translation of *lishmoh*. As expressed by Rabbi Dr. Norman Lamm z”l,

“R. Hayyim’s major contribution to the subject of *lishmoh* is its definition as *leshem haTorah* – “for the sake of the Torah”, for “Torah for its own sake”, quite literally.

The intellectual comprehension of Torah is the purpose of its study . . .

The study of Torah, however, is different. Here there is no place for inspiring religious emotion; the purpose is purely cognitive – the increase in knowledge and understanding.”

Nefesh HaChayyim 4:2 (1748-1821)

The meaning of being *osek* in Torah *lishmoh* –

The clear truth is that *lishmoh* doesn’t mean *deveikut*, as most of the world now thinks . . .

and this also appeals to reason, as there are many laws in the Talmud that when a person is *osek* in them, they need to investigate and sink their mind and intellect into the **gashmi** aspects of them, such as birdnests, and *niddah*, which are fundamental to or part of the Talmudic discourse, and the general rules of *migo* of tricksters, what a trickster could plead,

and it is nearly impossible that one could sustain appropriate *deveikut* then

ענין עסק התורה לשמה –

האמת הברור, כי לשמה אין פירושו דביקות, כמו שסוברים עתה רוב העולם . . .
ומסתברא נמי הכי, שהרי כמה הלכות מרובות יש בש"ס שבעת אשר האדם עוסק בהם, הוא צריך לעיין ולהעמיק מחשבתו ושכלו בעניני הגשמיות שבהם, כגון קנין ופתחי נדה, שהן הן גופי הלכות או המשא ומתן בש"ס, וכללי דיני מיגו של רמאות, שהיה הרמאי יכול לטעון.

וכמעט בלתי אפשרי שיהא אצלו אז גם הדביקו' בשלימו' כראוי

Nefesh HaChayyim 4:3

But the truth is that *lishmoh* means for the sake of the Torah, and the meaning is as ROSH explained . . .

out of love of Torah itself *mamash*, meaning to add takeaways and *pilpul* . . .

אבל האמת כי ענין לשמה פירש - לשם התורה. והענין כמו שפירש הרא"ש ז"ל . . .

מחמת אהבתה עצמה ממש, היינו להוסיף בה לקח ופלפול . . .

(אגלי טל, שיעורי דעת)

Halakhic Man, pp. 87-89 = 78 איש ההלכה עמוד (I have significantly modified the translation)

ענין הלשמה – עיקרה לשם אהבת התורה, ליגע ולעמוד על שרשה.

אבל אם יחשוב אדם כי לשמה הכוונה לדביקות,

ואם כן, לדעתו ודמיונו, יחשוב שיעסוק בשירות ותושבחות, ובפרט בספר תהלים מנעים זמירות ישראל, המעוררים אהבת ה'

וקרבתו, וזה די לו, ובה יחיה חיים ערבים -

אבל לא כן הוא,

כי הלא מצינו במדרש שדוד בקש שהעוסק בשיריו ובזמיריו יחשב לו כעוסק בנגעים ואהלות - הרי שנגעים ואהלות יקרים יותר!

ולא מצינו שהסכים הקב"ה לו בזה.

לפי שעיקר הלימוד לא לעסוק רק בדביקות

*כי אם להשיג על ידה התורה והמצות והדינים ולידע כל דבר על בוריו כלליה ופרטיה . . .

*אך הדיבור בהם יהיה לשם הדברים עצמם . . .

כדי להבין ולהוסיף לקח ופולפול,

ולא רק בדביקות כמו שנשתבשו בזה הרבה,

כי אם צריך להעמיק ולעיין במחשבתו בגשמיות הדברים,

כגון בדיני נזיקין,

*וכן צריך לפעמים לישא וליתן במיגו של רמאים מה שהרמאי יוכל לטעון וכדומה . . .

ואף שלא יכוין בעת הלימוד עיני יראת ה',

מכל מקום כל הלימוד הוא לשם יחוד קוב"ה,

וכשהוא מייגע את עצמו בדבר הלכה בפשטות, בודאי השכינה שורה עליו בשעת לימודו ממש,

כמאמר חז"ל "אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו אלא ד' אמות של הלכה **בלבד**"

"The whole notion of [Torah] לשמה primarily refers to [studying] for the sake of the love of the Torah - i.e., that one should exert oneself to determine its root principle.

A person might think that לשמה means [for the sake of] cleaving to G-d (דביקות), and according to this opinion would imagine that occupying himself with songs and hymns, in particular the Psalms of David, the sweet singer of Israel, that arouse in one love for G-d and [a sense of] His closeness, is sufficient for him, and that in this manner he will live a sweet and desirable life -

but such is not the case,

because the Midrash [on Psalms 1:8] states that King David requested that one occupied with his poems and songs be considered the equivalent of one who studied the Laws of נגעים and אהלות - which implies that the study of those laws is more valuable! And we have no evidence that God granted David's request.

[This is so] because the primary purpose of study is not to occupy oneself simply with cleaving to G-d, but rather to understand, through Torah, the commandments and laws, and to know each and every matter clearly, both its general principles and its particulars . . .

thus one should study these matters, i.e. these laws, for the sake of the matters themselves . . .

meaning that one will comprehend them and deepen one's understanding and analytic skill,

and not study only for דביקות as many have mistakenly thought.

Rather, one must study profoundly and inquire into the very concrete materiality if these laws, for example, when studying the laws of damages.

So too, one must sometimes analyze the מיגו (the principle that a party's plea is to be credited if a more convenient or advantageous plea were available to him) of frauds, what the fraud could claim, and the like . . .

And even though he has no thought during the learning for matters of 'יראת ה',

nevertheless all the learning is for the sake of the Unification of the Holy Blessed One,

so when he tires himself in the effort to understand a law simply and clearly, certainly the Divine Presence rests upon him while he is actually learning,

as the Sages of Blessed Memory said: "The Holy One Blessed Be He has in His world only the four cubits of הלכה".

The above are the words of R. Hayyim Volozhin, the outstanding student of the Vilna Gaon and founder of the Yeshiva of Volozhin, in his book רוח חיים, and it seems to me that they need no commentary.

אלו דברי ר' חיים, תלמידו של הגר"א ומייסד ישיבת וולוז'ין, בספרו, וכמדומני שאינם זקוקים לביאור.

מדרש תהלים (שומר טוב; בובר) מזמור א
יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך (תהלים יט:טו),
שיעשו לדורות, ויוחקו לדורות,
ואל יהו קורין בהם כקורין בספרי מירס,
אלא יהיו קורין בהם, והגיון בהם, ונוטלין עליהן שכר כנגעים ואהלות.

Socrates: I often envy the profession of a rhapsode, Ion; for you have always to wear fine clothes, and to look as beautiful as you can is a part of your art. Then, again, you are obliged to be continually in the company of many good poets; and especially of Homer, who is the best and most divine of them; and to understand him, and not merely learn his words by rote, is a thing greatly to be envied. And no man can be a rhapsode who does not understand the meaning of the poet. For the rhapsode ought to interpret the mind of the poet to his hearers, but how can he interpret him well unless he knows what he means? All this is greatly to be envied.

Ion. Very true, Socrates; interpretation has certainly been the most laborious part of my art; and I believe myself able to speak about Homer better than any man; and that neither Metrodorus of Lampsacus, nor Stesimbrotus of Thasos, nor Glaucon, nor any one else who ever was, had as good ideas about Homer as I have, or as many.

Soc. I am glad to hear you say so, Ion; I see that you will not refuse to acquaint me with them.

Ion. Certainly, Socrates; and you really ought to hear how exquisitely I render Homer. I think that the Homeridae should give me a golden crown . . .

Soc. O that we were wise, Ion, and that you could truly call us so; but you rhapsodes and actors, and the poets whose verses you sing, are wise; whereas I am a common man, who only speak the truth.

For consider what a very commonplace and trivial thing is this which I have said- a thing which any man might say: that when a man has acquired a knowledge of a whole art, the enquiry into good and bad is one and the same. Let us consider this matter; is not the art of painting a whole?

. . .

For all good poets, epic as well as lyric, compose their beautiful poems not by art, but because they are inspired and possessed . . . For the poet is a light and winged and holy thing, and there is no invention in him until he has been inspired and is out of his senses, and the mind is no longer in him: when he has not attained to this state, he is powerless and is unable to utter his oracles.

Many are the noble words in which poets speak concerning the actions of men; but like yourself when speaking about Homer, they do not speak of them by any rules of art: they are simply inspired to utter that to which the Muse impels them, and that only . . . and therefore God takes away the minds of poets, and uses them as his ministers, as he also uses diviners and holy prophets, in order that we who hear them may know them to be speaking not of themselves who utter these priceless words in a state of unconsciousness, but that God himself is the speaker, and that through them he is conversing with us . . .

Soc. I wish you would frankly tell me, Ion, what I am going to ask of you: When you produce the greatest effect upon the audience in the recitation of some striking passage, such as the apparition of Odysseus leaping forth on the floor, recognized by the suitors and casting his arrows at his feet . . . are you in your right mind? Are you not carried out of yourself, and does not your soul in an ecstasy seem to be among the persons or places of which you are speaking . . .

Ion. That proof strikes home to me, Socrates. For I must frankly confess that at the tale of pity, my eyes are filled with tears, and when I speak of horrors, my hair stands on end and my heart throbs.

Soc. Well, Ion, and what are we to say of a man who at a sacrifice or festival, when he is dressed in holiday attire and has golden crowns upon his head, of which nobody has robbed him, appears sweeping or panic-stricken in the presence of more than twenty thousand friendly faces, when there is no one despoiling or wronging him;- is he in his right mind or is he not?

Ion. No indeed, Socrates, I must say that, strictly speaking, he is not in his right mind.

Soc. And are you aware that you produce similar effects on most spectators?

נפש החיים שער ד פרק ב

ענין עסק התורה לשמה –

האמת הברור, כי לשמה אין פירושו דביקות, כמו שסוברים עתה רוב העולם, שהרי ארז"ל במדרש שבקש דוד המע"ה מלפניו ית' שהעוסק בתהלים יחשב אצלו ית' כאלו היה עוסק בנגעים ואהלות,

הרי שהעסק בהלכות הש"ס בעיון ויגיעה - הוא ענין יותר נעלה ואהוב לפניו ית' מאמיר' תהלים, ואם נאמר שלשמה פי' דביקות דוקא, ורק בזה תלוי כל עיקר ענין עסק התורה, הלא אין דביקות יותר נפלא מאמירת תהלים כראוי כל היום!?

וגם מי יודע אם הסכים הקדוש ברוך הוא ע"י בזה. כי לא מצינו בדבריהם ז"ל מה תשובה השיבו הוא ית' על שאלתו (וכמו שמצינו ב"ב י"ז א' ואידך ההוא רחמי' הוא דקא בעי').

וגם כי היה די לענין הדביקות במסכת אחת או פרק או משנה א' שיעסוק בה כל ימיו בדביקות, ולא כן מצינו לרז"ל, שאמרו על ריב"ז שלא הניח מקרא משנה הלכות ואגדות כו',

והיינו כי מהעלותו על לבו תמיד כי עדן לא יצא י"ח עסק התורה לשמה במה שלמד עד עתה – לזאת היה שוקד כל ימיו להוסיף לקח תמיד מיום ליום ומשעה לשעה,

ובמשלי רבתא פ"י

אר"י בא וראה כמה קשה יום הדין שעתיד הקדוש ברוך הוא לדון את כל העולם כולו כו'.

בא מי שיש בידו מקרא ואין בידו משנה הקדוש ברוך הוא הופך את פניו ממנו ומצירי גיהנם מתגברין בו כו'. והם נוטלין אותו ומשליכין אותו לגיהנם.

בא מי שיש בידו שני סדרים או שלשה הקדוש ברוך הוא א"ל בני כל ההלכות למה לא שנית אותם כו'.

בא מי שיש בידו הלכות א"ל בני תורת כהנים למה לא שנית שיש בו כו'.

בא מי שיש בידו ת"כ הקדוש ברוך הוא א"ל בני חמשה חומשי תורה למה לא שנית שיש בהם קריאת שמע תפלין ומזזה.

בא מי שיש בידו חמשה חומשי תורה אמר ליה הקדוש ברוך הוא למה לא למדת הגדה כו'.

בא מי שיש בידו הגדה הקדוש ברוך הוא א"ל בני תלמוד למה לא למדת כו'.

בא מי שיש בידו תלמוד הקדוש ברוך הוא א"ל בני הואיל ונתעסקת בתלמוד צפית במרכבה כו'. כסא כבודי האיך הוא עומד כו'. חשמל האיך הוא עומד. ובכמה פנים הוא מתהפך כו' ע"ש באורך:

ומסתברא נמי הכי,

שהרי כמה הלכות מרובות יש בש"ס שבעת אשר האדם עוסק בהם, הוא צריך לעיין ולהעמיק מחשבתו ושכלו בעניני הגשמיות שבהם,

כגון קנין ופתחי נדה, שהן הן גופי הלכות או המשא ומתן בש"ס,

וכללי דיני מיגו של רמאות, שהיה הרמאי יכול לטעון.

וכמעט בלתי אפשר' שיהא אצלו אז גם הדביקו' בשלימו' כראוי:

נפש החיים שער ד פרק ג

אבל האמת כי ענין לשמה פירש - לשם התורה.

והענין כמו שפירש הרא"ש ז"ל על מאמר ר"א בר' צדוק (נדרים נ"א א')
"עשה דברים לשם פעלן ודבר בהן לשמן" ז"ל:

עשה דברים לשם פעלן = לשמו של הקדוש ברוך הוא, שפעל הכל למענהו.

ודבר בהן לשמן - כל דבורך ומשאך בד"ת יהיה לשם התורה,

כגון לידע ולהבין ולהוסיף לקח ופלפול,

ולא לקנטר ולהתגאות

עכ"ל.

דקדק לבאר שינוי לשונו דר"א ב"צ,

שבעשיה אמר "לשם פעלן", ובדבור אמר "לשמן"

לכן בענין העשיה פירש - לשמו של הקדוש ברוך הוא, שפעל הכל למענהו,

ובענין הלמוד פירש - לשם התורה כו',

וכוונתו ז"ל מבואר, היינו

כי עשיית המצוה - ודאי שצריכה להיות למצוה מן המובחר בדביקות ומחשבה טהורה שבטהורות כפי שכלו

והשגתו, כדי שיתקלס עילאה לגרום תיקוני העולמות וכחות וסדרים העליונים - זהו לשם פעלן,

כי כל פעל ה' למענהו, וארז"ל: לקילוסו,

ואם כי ודאי שגם במצות העיקר בהם לעכובא - הוא העשיה בפועל,

והכוונה היתירה וטוהר המחשבה - אינה מעכבת כלל, כמו שנתבאר לעיל סוף שער א' על נכון בע"זה,

עכ"ז - מצטרף קדושת וטוהר מחשבתו לעיקר העשי' בפועל לעורר ולפעול תקונים יותר גדולים בהעולמות משאם

היתה המצוה נעשית בלא דביקות וקדושת המחשבה,

אבל על הנהגת האדם בשעת עסק התורה בדיני המצות והלכותיהן, אמר "ודבר בהן" -

ר"ל הדבור בעניני המצות והלכותיהן יהיה לשמן,

פי' לשם הד"ת,

היינו לידע ולהבין ולהוסיף לקח ופלפול.

(ורש"י ז"ל גי' אחרת היתה לו שם: "ודבר בהן לשם שמים", לכן פירש שתהא כל כונתך לשמים.

אמנם ענין ופי' לשמה שארז"ל בכ"מ ודאי שגם רש"י ז"ל יפרש כפירוש הרא"ש ז"ל כאן לפי גרסתו.

וגם רש"י ז"ל כאן אין כונתו דביקות, אלא דאתי לאפוקי שלא יהא לימודו לשם קינטור וגיאות, כמ"ש הרא"ש ז"ל,

כדמוכח מסיום דברי ראב"צ: "אל תעשה עטרה להתגדל בהם כו").

וזהו שמסיים הש"ס גבי ריב"ז שלא הניח כו' לקיים מה שנאמר להנחיל אוהבי יש כו',

שמבואר הענין שם בכל אותה הפרשה שהוא מאמר התורה הקדושה עצמה אשר בחוץ תרונה, שיש לאל ידה

להנחיל וליתן שכר טוב לכל ההוגה ועוסק בה מחמת אהבתה עצמה ממש, היינו להוסיף בה לקח ופלפול,

וזהו אוהבי.

רוח חיים אבות ו:א

ענין הלשמה –

עיקרה לשם אהבת התורה, ליגע ולעמוד על שרשה.

אבל אם יחשוב אדם כי לשמה הכוונה לדביקות,

ואם כן, לדעתו ודמיונו, יחשוב שיעסוק בשירות ותושבחות, ובפרט בספר תהלים מנעים זמירות ישראל, המעוררים אהבת ה' וקרבנות, וזה די לו, ובה יחיה חיים ערבים -

אבל לא כן הוא, כי הלא מצינו במדרש שדוד בקש שהעוסק בשיריו ובזמיריו יחשב לו כעוסק בנגעים ואהלות - הרי שנגעים ואהלות יקרים יותר! ולא מצינו שהסכים הקב"ה לו בזה.

לפי שניקר הלימוד לא לעסוק רק בדביקות, כי אם להשיג על ידה התורה והמצות והדינים ולידע כל דבר על**בוריו כלליה ופרטיה, ולהשיג גם כן סתרי פלאי מעשיו וחקר כבודו, ולזה צריך ללמוד ביגיעה עצומה להשיג אמיתת כוונת התורה לפי השגתו,**

וכל אשר יוסיף ללמוד – כן יוסיף לחפוץ ללמוד עוד

ובאהבת התורה ישגה ויחשוב והלואי שיוכל לא לישון ולא לאכול רק על הימים וכל הלילות לייגע ולעיין ולשתות בצמא את

דבריה, וכמארז"ל אם תשמע בישן תשמע בחדש כלי מלא מחזיק

וכמו שכתוב (משלי לו) באורך נראה אור, רוצה לומר בתורתך נראה עוד אור תורה, כי על ידי אור שהשגנו - נראה יותר שיש עוד אור, ונקוה להשיגו,

כדמיון הנכנס לחדר המלך בבית גנזיו המלא אור יקרות, ומשם רואת דלת לחדר פנימי עוד, וחפץ לכנס לתוכו, ומשם רואה עוד

חדרים פנימים, וכל בקרוב יותר לחדר המלך עצמו - יותר יקר ומהודר עד אין חקר מהחדר החיצון,

ואם לא נכנס מתחלה בהחדר הראשון - לא היה יודע מאומה, אם יש חדרין פנימים זה לפניו מזה.

וכן לענין התורה, כי על ידי אור ששיג מתחלה - רואה כי יש עוד אור גדול מזה, וכן להלאה, ועל ידי זה יתאווה תאוה להבין

ולהשיג עוד, עד כי ישיג כל סתרי עולם ומלואה, כרבן יוחנן בן זכאי אשר אמרו עליו (סוכה כח.) "שלא הניח כו' עד "דבר גדול

וקטן כו'" לקיים מה שנאמר להנחיל לאהבי יש וגו', ר"ל בו בריב"ז נתקיים מה שנאמר כו',

ואין הלשון סובלו

ועפ"י דברינו יתבאר כפשוטו

כי מה שלומד רק לדביקות - הלא די לפניו אם יקבע לימודו בפרק אחד או מסכתא אחת,

אבל לפמ"ש לשמה הוא **לאהבת התורה ורצונו להשיגה כולה ולידע על בוריה כל פרטיה ולבל יניח דבר קטן ודבר גדול ממנה****כמו ריב"ז כנ"ל**, וזה הפסוק מבואר במשלי כי הוא מאמר התורה בעצמה הלא חכמה תקרא אליכם אישים אקרא וגו' להנחיל

לאהבי יש, היינו אוהבי התורה,

וריב"ז לקיים מה שנאמר להנחיל אוהבי כנ"ל, **שצריך לידבק באהבת התורה**, למד כל דבר ודבר עד כי לא הניח מאומה ממנה

שלא ידעה חקרה והבינה כנ"ל,

וזהו מארז"ל (בדרים סב.)

ר"א בר צדוק אומר: עשה דברים לשם פעלם ודבר בהם לשמם

ושינה בלשונו: גבי עשייה אומר "לשם פעלם", וגבי דיבור אומר "לשמם",

כי בעשיית המצוות צריך להיות בדביקות גדול מאוד ולקיימם רק מחמת צווי השי"ת, כמ"ש "כאשר צוני ה' אלקי", לכן

אמר "לשם פעלם",

אך הדיבור בהם, דהיינו לימוד דיניהם - יהיה לשם הדברים עצמן כמ"ש,

וכמ"ש שם הרא"ש ז"ל: "כדי להבין ולהוסיף לקח ופולפל",

ולא רק בדביקות כמו שנסתבשו בזה הרבה.

כי אם צריך להעמיק ולעיין במחשבתו בגשמיות הדברים,

כגון בדיני נזיקין, וכן צריך לפעמים לישא וליתן במיגו של רמאים מה שהרמאי יוכל לטעון וכדומה

או יתכן לפרש כל דברי הגמרא הכל על התורה

דהנה קודם לימוד תורה צריך להרהר ביראת ה' כדי שיהיה יראתו קודמת לחכמתווכן להתודות על חטאיו כדי שילמוד אחר כך בטהרה

אבל בשעת עסק התורה אמר ודבר בהם לשמם לשם עסק התורה

ואף שלא יכוין בעת הלימוד עיני יראת ה',

מכל מקום כל הלימוד הוא לשם יחוד קוב"ה,

וכשהוא מייגע את עצמו בדבר הלכה בפשטות, בודאי השכינה שורה עליו בשעת לימודו ממש,

כמאמר חז"ל "אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד"